

41. STRUČNO-ZNANSTVENI SIMPOZIJ
41ST SCIENTIFIC SYMPOSIUM

GORIVA 2008

PROGRAM

FUELS 2008

22.-24.10.2008.

ZADAR, CROATIA

FALKENSTEINER HOTELI BORIK
HOTEL DONAT

Organizator / Organizer

Hrvatsko društvo za goriva i maziva
Croatian Society for Fuels and Lubricants
Berislavićeva 6, HR-10000 Zagreb

**Simpozij GORIVA 2008 održava se uz potporu
Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa
Republike Hrvatske**

**Symposium FUELS 2008 is supported by
Ministry of science, education and sports
Republic of Croatia**

Zlatni sponzor / Golden sponsor

INA Industrija nafte d.d. Zagreb

Srebrni sponzori / Silver sponsors

AFTON CHEMICAL

CB&I LUMMUS

STSI - Integrirani tehnički servisi d.o.o.

Član INA grupe

Sponzori / Sponsors

FERING FIT d.o.o.

OMV Hrvatska d.o.o.

ROFA d.o.o.

ZIK d.o.o.

Srijeda / Wednesday 22.10.2008.
9,00-9,15
Otvaranje Simpozija / Symposium Opening

*Simultano prevođenje organizirano je 22. i 23.10. 2008.
Lectures and presentations will be simultaneously
interpreted on October 22 and 23, 2008.*

9,15-11,15	
Sekcija A	
Tehnološka rješenja i zahtjevi kvalitete Technological solutions and quality requirements	
Voditelji/Chair: N. Blažević, N. Marčec Rahelić	
A1	M. PROŠTENIK INA d.d. Zagreb Što je naša energetska budućnost? What is our tomorrow's energy?
A2	A. THERNESZ MOL Group, Hungary Tržišni trendovi u Europskoj uniji – odgovori rafinerija na povećanje potražnje dizelskog goriva i obnovljivih izvora Market trends in the European Union – Responses from refineries to increasing diesel and renewable demand
A3	R. PERIŠIĆ, K. JEDNAČAK, K. CRNKOVIĆ-GJUKIĆ INA d.d. Zagreb, RN Rijeka Prva faza modernizacije Rafinerije nafte Rijeka: Implementacija novih postrojenja Refinery Rijeka modernisation phase 1: Implementation of new units
A4	E. CERIĆ INA d.d. Zagreb, RN Rijeka Tehnološke opcije konverzije ostatka Technological options of residues conversion
A5	J.-H. LE-GAL AXENS, IFP Group Technologies, Francuska Strategija konverzije teških ostataka Bottom of the barrel conversion strategy
A6	A. JUKIĆ Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu Objedinjavanje preradbe nafte i petrokemijske proizvodnje u modernim rafinerijama Integration of petroleum and petrochemical production processes in modern refineries
11,15-11,30	
pauza / coffee break	
<i>Sponsorira Afton Chemical</i> <i>Sponsored by Afton Chemical</i>	

11,30-13,10	
Voditelji/Chair: K. Sertić Bionda, N. Kukić	
A7	M. DOMINKO ¹ , D. LUKEC ² , I. LUKEC ² , I.PAVOŠEVIĆ ¹ , M. UTROŠA ¹ ¹ Nafta inženiring, Lendava, Slovenija; ² Model, Zagreb Optimiranje proizvodnje vodika iz teških ostataka nafte Optimization of hydrogen production from heavy oil residues
A8	R. KOPRIVNJAK ¹ , E. MIJLOVIĆ ¹ , K. JEDNAČAK ¹ , M. T. SCHMIDT ² , P. ZEUTHEN ² ¹ INA d.d. Zagreb, RN Rijeka; ² Haldor Topsøe A/S Danska Zamjena HDS katalizatora i određivanje uzroka pojave visoke koncentracije sumpora u produktu HDS catalyst change-out and determination of the cause of high sulphur concentrations in the product
A9	M. RADOŠEVIĆ ¹ , M. FABULIĆ RUSZKOWSKI ¹ , Z. MARIĆ ¹ , S. TELEN ¹ , M. ĐUKIĆ ² , Đ. RELIĆ ² , LJ. BIČANIĆ ² ¹ INA d.d. Zagreb, ² INA d.d. Zagreb, RN Sisak Ispitivanje efikasnosti procesa hidrodeshulfurizacije smjese katalitičkog i lakog koking plinskog ulja Catalytic and light coking gas-oil mixture hydrodesulphurisation process efficiency testing
A10	G. SZALMÁS-PÉCSVÁRI ² , I. RABI ¹ , Z. VARGA ¹ ¹ MOL Plc., DS Development Process Engineering, Hungary, ² MOL Plc., DS Development, Hungary Poboljšanje energetske učinkovitosti kao prvi korak ka smanjenju ispuštanja CO₂ Improving energy efficiency as the first step to reduce CO₂ emission
A11	M. FABULIĆ RUSZKOWSKI ¹ , M. RADOŠEVIĆ ¹ , I. JERBIĆ ² , V. SRIČA ¹ ¹ INA d.d. Zagreb, ² INA d.d. Zagreb, RN Sisak Korištenje biokomponenti u FCC procesu Use of bio-components in FCC process
13,10-16,00 pauza za ručak/ lunch break <i>Nap./Note</i>	
16,00-17,20	
Sekcija A	
Tehnološka rješenja i zahtjevi kvalitete	
Technological solutions and quality requirements	
Voditelji/Chair: R. Perišić, Lj. Bjelanović	
B1 *	D. J. CLAYDON Afton Chemical-Europe Middle-East & Africa Tehnologija aditiva za poboljšanje performanci odgovara na izazove sljedeće generacije goriva prema zahtjevima napredne tehnologije motora Performance additive technology addressing the challenges of next generation fuels required for advanced engine technology
* Umetnuto na zahtjev autora. / Inserted on authors request.	

A12	J. PETRAN ¹ , M. PROŠTENIK ² , L.J. BIČANIĆ ³ , L.J. PEDIŠIĆ ⁴ , P. PAVIČIĆ ³ , N. BARIČEVIĆ ¹ ¹ INA d.d. Zagreb, ² INA d.d. Zagreb; ³ INA d.d. Zagreb, RN Sisak, ⁴ Maziva-Zagreb d.o.o. Postupak pripreve metilnih estera masnih kiselina dobivenih iz repičinog ulja Rapeseed-oil fatty-acid methyl esters preparation procedure
A13	N. BOLF ¹ , D. LONČAR ² , I. RADIĆ ² ¹ Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu; ² INA d.d. Zagreb, RN Sisak Softver senzor za vođenje procesa odsumporavanja Software sensor for sulphur recovery unit control
A14	M. MUŽIĆ, K. SERTIĆ-BIONDA, T. ADŽAMIĆ Fakultet kemijskog inž. i tehnologije Sveuč. u Zagrebu Kinetička, ravnotežna i statistička analiza adsorpcijskog odsumporavanja dizelskih goriva Kinetic, equilibrium and statistical analysis of diesel fuels adsorptive desulfurization

17,20-17,30

pauza / coffee break

17,30-18,30

Sekcija B

Primjena goriva, zahtjevi kvalitete i zaštite okoliša
**Fuel application, quality and environmental
protection requirements**

Voditelji/Chair: D. Butković, S. Bešić

B2	M. SATTLER OMV Refining & Marketing GmbH, Austria 5,75% - usklađeni europski cilj? Razlike među državama članicama u primjeni direktive EU i izazovi za naftnu industriju 5,75% - a harmonised European goal? MS differences in EU Directive implementation and the challenges for oil industry
B3	G. ŠAGI, R. TOMIĆ, P. ILINČIĆ Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu Razvoj propisa o dopuštenim emisijama štetnih tvari iz motora s unutarnjim izgaranjem The development of regulations on approved harmful substances emissions from IC engines
B4	Z. LULIĆ ¹ , Z. MUSTAPIĆ ² , Z. STANIĆ ³ ¹ Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu; ² Agronomski fakultet, Zagreb; ³ HEP, Zagreb Pogon motornog vozila biodizelom u realnim uvjetima Biodiesel motor vehicle drive in real conditions

19,00 – Hotel Donat / Puntamika – Restaurant

Piće dobrodošlice / Welcome Drink

Prigodni program

**Četvrtak / Thursday
23.10.2008.**

9,00-11,00

Sekcija B

**Primjena goriva, zahtjevi kvalitete i zaštite okoliša
Fuel application, quality and environmental
protection requirements**

Voditelji/Chair: M. Radošević, V. Kuzmić

B5	Ž. DOBOVIŠEK, B. VAJDA, S. PEHAN, B. KEGL Univerza v Mariboru, Fakulteta za strojništvo, Slovenija Utjecaj svojstva goriva na značajke motora Influence of fuel properties on engine characteristics
B6	DŽ. BIBIĆ ¹ , I. FILIPOVIĆ ¹ , B. KEGL ² , B. PIKULA ¹ ¹ Mašinski fakultet Sarajevo, BiH; ² Univerza v Mariboru, Fakulteta za strojništvo, Slovenija Utjecaj biogoriva na sastav ispušnih plinova kod dizelovih motora Influence of bio fuels on pollutant emissions of diesel engines
B7	D. BRATSKÝ, M. SLEZÁČKOVÁ, D. STACHO SLOVNAFT VURUP, a. s., Bratislava, Slovakia Obnovljiva dizelska goriva Renewable diesel fuels
B8	M. SLEZÁČKOVÁ, D. BRATSKÝ, D. STACHO SLOVNAFT VURUP, a. s., Bratislava, Slovakia Dizelska goriva koja sadrže alkohol Diesel fuels containing alcohols
B9	B. PIKULA, I. FILIPOVIĆ, DŽ. BIBIĆ, M. DŽEKO Mašinski fakultet Univerziteta u Sarajevu, BiH Metoda brze provjere osnovnih karakteristika motora SUI pri uporabi različitih goriva Method for fast determination of basic IC engine characteristics at different fuels use
B10	Z. DOJČINOVIĆ PROplin d.o.o., Zagreb Autoplin kao pogonsko motorno gorivo u Republici Hrvatskoj LP gas as motor fuel in the Republic of Croatia

***11,00-11,30**

SEKCIJA POSTERI / POSTERS SECTION

**Sudionici mogu postaviti pitanja i komentare autorima.
Participants free to comment and discuss with authors.**

P1	Ž. BANTIĆ ¹ , Z. ČULIG ² ¹ INA d.d. Zagreb, ² INA d.d. Zagreb, RN Sisak Utjecaj temperature na termičku stabilnost katalizatora Temperature influence on thermal stability of catalysts

P2	M. KOPIĆ, V. RUKAVINA, B. ŠPEHAR, M. RADOŠEVIĆ INA d.d. Zagreb Degradacija biodizela priređenog iz otpadnog jestivog ulja tijekom dužeg skladištenja Degradation of biodiesel made from used edible oil during long term storage
P3	T. MARIČIĆ FLEX-O d.o.o., Zagreb Smanjenje emisije štetnih sastojaka u ispušnim plinovima Reducing the emissions of harmful components in exhaust gasses
P4	M. SLEZÁČKOVÁ, D. BRATSKÝ SLOVNAFT VURUP, a. s., Bratislava, Slovakia Stabilizacija smjese bioetanol dizelskoga goriva putem mikroemulzije Stabilisation of bioethanol-diesel blends via microemulsion
P5	T. TOMIĆ ¹ , S. TELEN ¹ , L. ŠKROBONJA ² , I. BEER ROMAC ¹ , N. UZORINAC NASIPAK ¹ ¹ INA d.d. Zagreb; ² INA d.d. Zagreb, RN Rijeka Detaljna kromatografska analiza plinskog ulja Detailed chromatographic analysis of gas oil
P6	Z. MARIĆ, J. PETRAN, H. FAJDIĆ INA d.d. Zagreb Primjena destilacijskih krivulja u identifikaciji motornih goriva Application of distillation curves in automotive fuels identification
P7	M. FABULIĆ RUSZKOWSKI ¹ , M. RADOŠEVIĆ ¹ , S. TELEN ¹ , T. TOMIĆ ¹ , N. BOLF ² , M. IVANDIĆ ² ¹ INA d.d. Zagreb; Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb Ispitivanje utjecaja procesnih parametara hidrodesulfurizacije na svojstva dizelskog goriva Testing the impact of hydrodesulphurisation process parameters on diesel fuel properties
P8	S. TELEN, L. ŠTAJDUHAR, V. RUKAVINA INA d.d. Zagreb Korelacija rezultata simulirane destilacije plinskom kromatografijom (ASTM D 2887) i destilacije kod atmosferskog tlaka (ASTM D 86) Correlation of the results of simulated distillation by gas chromatography (ASTM D 2887) and distillation at the atmospheric pressure (ASTM D 86)
P9	I. LUKEC ¹ , K. SERTIĆ-BIONDA ² , D. LUKEC ¹ ¹ Model d.o.o, Zagreb; ² Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu Analiza procesa hidrobrade primjenom detaljnog matematičkog modela Analysis of hydrotreating process with application of detailed mathematical modeling

P10	T. MARIČIĆ FLEX-O d.o.o., Zagreb Aditivi za goriva i ulja u primjeni zaštite okoliša Fuel and oil additives in the environmental protection application
P11	I. JEDNAČAK, B. DOKMANOVIĆ, S. STIPANIČEV INA d.d. Zagreb, RN Rijeka Prisutnost mikroorganizama u dizelskom gorivu Presence of microorganisms in diesel fuel
P12	V. SRIČA ¹ , L. ŠKROBONJA ² , J. PARLOV VUKOVIĆ ¹ , S. TELEN ¹ , B. ŠPEHAR ¹ ¹ INA d.d. Zagreb; ² INA d.d. Zagreb, RN Rijeka Karakterizacija ostatka oksidacijske stabilnosti dizelskog goriva Characterization of the oxidation stability insolubles of diesel fuels

11,30-13,00

OKRUGLI STOL - rasprava na temu:
Goriva i EU zahtjevi kvalitete

ROUND TABLE DISCUSSION - with the topic:
Fuels and EU Quality requirements

Uvodna predavanja / Plenary lectures:

Z. POSAVEC
INA d.d. Zagreb, Rafinerija nafte Sisak

Prije i nakon Kyota
Before and after Kyoto

M. KREŠIĆ
Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva RH
Zakonska regulativa koja osigurava da goriva budu pokretač održivog razvoja
Legal regulation providing the fuels to be the drivers of the sustainable development

Moderatori: N. Marčec-Rahelić, M. Jednačak

13,00-14,30

pauza za ručak/ lunch break

14,30-18,30

Poslijepodnevni izlet brodom za sve sudionike.
Boat excursion for all the Symposium participants.

20,30 – Hotel Donat / Puntamika – Restaurant

Zajednička svečana večera
Reception dinner for all the Symposium participants.

Petak / Friday 24.10.2008.	
9,30-10,30	
Sekcija C Osiguranje kvalitete, kontrola i analitičke tehnike Quality assurance, control and analytical techniques	
Voditelj/Chair: S. Stipaničev, S. Telen	
C1	A. KLOBODANOVIĆ Univerzitet u Zenici, Metalurški institut, Zenica, BiH Što treba napraviti da bi se osigurala bolja kvaliteta tekućih naftnih goriva u BiH What has to be done to insure better quality of petroleum liquid fuels in BiH
C2	V. RUKAVINA, D. ŠEREMEŠIĆ, V. SRIČA, S. TELEN INA d.d. Zagreb Promjene u fizikalno kemijskim karakteristikama motornih benzina u slučaju miješanja s drugim gorivom Changes of motor petrol physical and chemical properties on blending with other fuels
C3	M. FABULIĆ RUSZKOWSKI ¹ , Z. MARIĆ ¹ , M. RADOŠEVIĆ ¹ , S. TELEN ¹ , L.J. BIČANIĆ ² , Š. PODOLSKI ¹ , L.J. JURANIĆ ¹ ¹ INA d.d. Zagreb; ² INA d.d. Zagreb, RN Sisak Karakterizacija domaćih nafti Characterization of domestic crude oils
10,30-10,45 pauza / coffee break	
10,45-12,00	
Sekcija D Zaštita okoliša Environmental protection	
Voditelj/Chair: Z. Čučković Borić, E. Mifka	
D1	J. GRUBIĆ-ĐOĐO, Z. PAVLINIĆ INA d.d. Zagreb REACH direktiva i njezin utjecaj na poslovanje REACH Directive and its influence on activities
D2	Š. MULIĆ, Ž. BENKOVIĆ SINACO d.o.o., Zagreb Sigurnost i zaštita zdravlja pri prijevozu opasnih tvari Security and health protection with the transport of hazardous substances
D3	V. BOBIĆ INA d.d. Zagreb Ispitivanje biorazgradljivosti dizelskog i biodizelskog goriva u cilju očuvanja kvalitete proizvoda Biodiesel and diesel fuel biodegradability testing in the purpose of product quality preservation

D4	B. KOCIJANČIĆ, D. NOVAK INA d.d. Zagreb, Rafinerija nafte Sisak Nadzor privremenih dimnjaka Provisional stacks control
D5	M. ANDRAŠEC ¹ , J. BOŽIČEVIĆ ² ¹ Ecooleum d.o.o., Zagreb; ² Elitech d.o.o., Zagreb Ekooenergetska dolina Raša Eco-energy Valley Raša

12,00
Zatvaranje Simpozija Closing of the Symposium

12,00-14,00	ručak/ lunch

Odlazak iz hotela Departure

Napomena:

Svi sudionici imaju sve obroke u hotelu u kojem su odsjeli.

Iznimno se Piće dobrodošlice i Zajednička večera pripremaju za sve sudionike u restoranu hotela Donat/Puntamika.

Note:

All the participants have all the meals at the hotel where they are staying.

Exceptionally, the Welcome drink and Reception dinner will be served for all the participants at the Donat/Puntamika hotel.

ORGANIZACIJSKI ODBOR**ORGANIZING COMMITTEE**

Predsjednik/Chairman:

Zlatko Posavec, INA RN Sisak

Tajnica/Secretary:

Andrina Barbarić, GOMA Zagreb

Članovi/Members:

Nikola Blažević – INA Zagreb

Srećko Čulinović – INA Zagreb

Ante Jukić – FKIT Zagreb

Vesna Kučan Polak – INA Zagreb

Vladimir Kuzmić – OMV Hrvatska

Neda Marčec Rahelić – INA Zagreb

Milan Purgar – INA Zagreb

Igor Šepić – INA Rafinerija nafte Rijeka

STRUČNO-ZNANSTVENI ODBOR**SCIENTIFIC COMMITTEE**

Predsjednik/Chairman:

Miroslav Jednačak – GOMA

Članovi/Members:

Ivan Brčić – INA Zagreb

Damir Butković – INA RNS

Zoran Kalas – Centar za vozila

Ivan Krešić – INA RNR

Zoran Lulić – FSB Zagreb

Marko Radošević – INA Zagreb

Nikola Ružinski – MZOPUG

Katica Sertić-Bionda – FKIT Zagreb